

Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodl ve sporu o příslušnost mezi okresním soudem v Českém Brodě a okresním soudem ve Svitavách k projednání trestní věci proti Rudolfu D-ovi pro přešpek podvodu podle § 461 tr. zák., zahájené u okresního soudu v Českém Brodě, že příslušným je okresní soud v Českém Brodě.

D ů v o d y:

Rudolf D. byl obviněn z přešpeku podvodu podle § 461 tr. zák., jehož se dopustil (hledě spolu k údajům obviněného), tím, že, nemaje peněz a chtěje se dostatí domů, nasedl bez vědomí železničních zřízenců a bez jízdenky ve Svitavách na nárazníky zadního vozu rychlovlaku jedoucího ze Svitav do Prahy, a jel tak až do Českého Brodu, kde byl přistižen. Na objektivní náležitosti skutkové podstaty podvodu by podle toho poukazovalo, že se obviněný, usadiv se na náraznicích zadního vozu, ukrýval před železničními zřízenci vykonávajícími uvnitř vozů kontrolu jízdenek, a že tak lstivým jednáním využíval nevědomosti těchto zřízenců o tom, že je drahou dopravován, a že tím vznikl a dále vzniká pokud se týče vzrůstá nárok dráhy na jízdné za jeho dopravu. Toto jednání bylo ovšem založeno již ve stanici nástupní (ve Svitavách), ale trvalo na všech svých objektivních složkách i po celou další dopravu, tedy také ještě, pokud obviněný projížděl územím okresního soudu v Českém Brodě. Jde tedy v souzeném případě o trestný čin spáchaný v několika okresích. Poněvadž obviněný byl okresním soudem v Českém Brodě zodpovědně vyslychán, byl tu proti němu proveden prvý vyšetřovací úkon, je tento okresní soud podle § 51 odst. 2 a 3 tr. ř. příslušný k projednání této trestní věci.

Čís. 4047.

Pod ustanovení § 4 zákona o úplatkářství spadá i přijetí daru úředníkem (soudní kanceláře) za práci (za provedení zápisů v pozemkové knize a za doručení knihovních výpisů) vykonanou mimo úřední hodiny za účelem urychlení úředního výkonu.

Spotřeboval-li pachatel to, co dostal jako úplatek, nemá již užitek v rukou ve smyslu § 531 a) tr. zák. a může se dovolávat promlčení.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1931, Zm II 36/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Opavě ze dne 2. prosince 1929, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem úplatkářství podle § 4 zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., zrušil však podle § 290 odst. 1 tr. ř. rozsudek ve výroku, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými oním přečinem, jako zmatečný a věc vrátil soudu prvě stolice, by znova o ní jednal a rozhodl.

. D ů v o d y:

Zmateční stížnosti obžalovaných, dovoňávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., nelze přiznati úspěch. Stížnost neprovádí žádný z těchto dvou důvodů zmatečnosti po zákonu, pokud tvrdí, že tu ve skutečnosti výhody vůbec nebylo, an prý výnos ministerstva sociální péče o stavební záruce musel býti družstvu intimován a musely býti zápisy v pozemkové knize provedeny, jakož i knihovní výpisy doručeny, a obžalovaní, pokud tak učinili, žádnou výhodu družstvu neposkytli. Při tom však stížnost pomíjí důležité zjištění rozsudku, že nešlo jen o »provedení« oněch úředních výkonů, nýbrž, že jejich provedení, vyhotovení a doručení výnosu ministerstva a vyhotovení knihovních výpisů bylo »urychleno«. Stížnost tedy vychází ze skutkových předpokladů odchylných od skutkového děje rozsudkového, a jest proto v tomto směru vzhledem k § 288 čís. 3 tr. ř. pochybená a neprovedená po zákonu. Stížnost dále poukazuje k tomu, že obžalovaní dostali odměnu za mimořádnou práci vykonanou mimo úřední hodiny, najmě i za celou dobu vánočních svátků, a vytýká touto námitkou rozsudku vadu neúplnosti, pokud soud v konečných svých závěrech rozsudkových, kde zjišťuje zavinění obžalovaných s hlediska § 4 zákona o úplatkářství, o této skutečnosti neuvažuje. Námitce nelze přiznati úspěch, poněvadž za všech okolností, ať již obžalovaní vyřizovali onu věc v úředních hodinách nebo mimo úřad, ať ve všední dny ať ve svátek, vždy to byla věc úřední, která byla jimi vyřízena, a vždy byl, třeba i mimoúřední činností obžalovaných, přivoděn účinek, že úřední věc byla urychlena a tedy výhoda při úřední věci obžalovanými poskytnuta. Třebaže tedy soud pominul v této souvislosti uvažovati i o tom, že podle údaje súčasněných osob byly odměny poskytnuty za konání prací v hodinách mimoúředních, nepominul skutečnost pro posouzení přečinu úplatkářství podle § 4 cit. zák. rozhodnou, ano podle zjištěného stavu věci je jisto, že onou mimoúřední činností bylo umožněno poskytnouti výhody při věci úřední, a ana stížnost netvrdí, že snad obžalovaní měli právo na prospěch, který jim byl za to poskytnut. Pokud jde o obžalovaného Linharda P-a, jest poukázati i na § 41 jedn. ř., podle něhož je úřední povinností soudního činitele, vyříditi naléhavé věci v nepředvídaných případech i mimo úřední hodiny, a nelze u něho nechat ani tu okolnost nepovšimnutou, že i osobním doručením knihovních výpisů, k němuž podle svých úředních povinností ani podle § 41 jedn. ř. nebyl povinen a, jež je další zvláštní výhodou, přispěl k urychlení vyřízení věci. Posléze nelze přehlédnouti ani to, že odměna, již obžalovaní za svou činnost dostali, není nikterak nepatrná. Z toho je tudíž patrné, že nalézací soud nepochybil ani po stránce právní, podřadiv jednání obžalovaných pod ustanovení § 4 zák. o úplatkářství, a připomíná se v tomto směru, že i úmyslu zákona o úplatkářství, jímž mělo býti dosaženo bezohledného stíhání všech nepřístojností v zákoně naznačených, odpovídá podřadění činů obžalovaných pod skutkovou podstatu § 4 zákona o úplatkářství, ano je na snadě, že, kdyby bylo trpěno přijímání darů ve státní správě za vykonávání úřed-

ních prací v hodinách mimoúředních, mohl by protahováním a liknavým vyřizováním prací v hodinách úředních býti přivoděn stav přímo nesnesitelný tak, že by se úřední práce z velké části vyřizovaly v hodinách mimoúředních za úplatky a podle výše úplatků stranami poskytnutých. Názor Fingrův, jehož se zmáteční stížnost dovolává, nepřiléhá na souzený případ, an se vztahuje na skutkovou podstatu zločinu podle § 104 tr. zák., jenž se podstatně různí od významu a rozsahu přečinu podle § 4 zákona o úplatkářství. Bylo proto zmáteční stížnosti zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Nejvyšší soud, zkoumaj věc i s hlediska prvního odstavce § 290 tr. ř., shledal, že odsuzující výrok jest stížen zamatečností podle § 281 čís. 9 b) tr. ř., pokud soud vyloučil promlčení činů obžalovaným za vinu daných. Trestné činy se staly koncem roku 1924, po případě u obžalovaného P-a i začátkem roku 1925. Jelikož k vyšeřovacím úkonům proti obžalovaným došlo až 22. prosince 1928 a 7. března 1929, je na snadě, že jednorozční promlčecí lhůta uplynula dluho před tím, než byly tyto promlčení přetrhující úkony provedeny. Bylo proto na soudu nalézacím, by zkoumal, zda i další v § 531 tr. zák. stanovené podmínky promlčení byly splněny. Soud prostě vyslovil ohledně podmínky § 531 a) tr. zák., že promlčení nenastalo, ani mají obžalovaní dosud prospěch v rukou. Leč výrok v této své kusosti vzbuzuje vážné pochybnosti o tom, zda si soud správně uvědomil význam tohoto předpisu zákona. Stanoví-li zákon, že brání promlčení, má-li pachatel ještě užitek z činu v rukou, má zřejmě na zřeteli, že pachatel ještě má v držení (ve své moci nebo použití) buď věc dosaženou trestnou činností, nebo že alespoň nakládá s protihodnotou (s ekvivalentem), kterou si za tuto věc zjednal, tedy pokud záležela v penězích, jak tomu bylo v souzeném případě, že dosud s příslušnou částkou (u P-a 1.000 Kč, u S-a 500 Kč) skutečně může nakládati, nebo že je ještě v jeho moci věc za tyto peníze nabytá. Pokud obžalovaní ony peněžité částky již zcela upotřebili, vydali, a nebyli v držení některé jiné věci za tyto částky nabyté, nebylo by lze mluvit o tom, že mají ještě v rukou užitek, ani s částkami dluho vydanými již nemohou nakládati a nemají je proto již »v rukou«. Zda soud posuzoval podmínku § 531 a) tr. zák. s tohoto právního hlediska, nelze seznati z oné stručné poznámky na konci rozsudkových důvodů, omezující se jen na citaci zákonného doslovu § 531 a) tr. zák.; proto jest výrok soudu, jímž bylo vyloučeno promlčení, právně mylný a rozsudek zmátečný podle čís. 9 b) § 281 tr. ř. Bylo proto použitím § 290 tr. ř. napadený rozsudek z moci úřední zrušiti jako zmátečný a vrátiti věc soudu své stolice, by ji s tohoto právního hlediska znova přezkoumal a rozhodl. Na soudu nalézacím při tom bude, by po případě zjistil, zda jest splněna i další podmínka § 531 c) tr. zák., že se obžalovaní nedopustili ve lhůtě promlčecí dalších trestných činů. Pokud rozsudek neuvažoval zvláště o předpokladu § 531 b) tr. zák., nelze jej označiti za pochybený, ana tu náhrada škody nepřichází v úvahu, když nikým nebylo tvrzeno, že skutkem obžalovaných někdo utrpěl škodu.